

Saksliste for SRY- møte 4 14. september 2016

Sted: Utdanningsdirektoratets lokaler, møterom 4, 1. etasje

Lunsj serveres kl. 11.00 – 11.45

Møteramme: kl. 09.00 -15.30

1. Godkjenning av dagsorden

2. Godkjenning av referat fra møtet 01.06.2016

3. Diskusjons og orienteringssaker

- ✓ Hvordan kan fag- og yrkesopplæringen bli mer synlig? Hvordan synliggjøres arbeidet i SRY og faglige råd?
- ✓ Status for arbeidet med godkjenningsordning for utenlandsk utdanning. NOKUT orienterer om status for arbeidet

4. Vedtakssaker

SRY-sak 11-04-2016	Modulstrukturert opplæring for voksne
SRY-sak 12-04-2016	Regionale kompetansesenter – Arbeidsgruppen nedsatt på fellesmøte 4.4.2016 legger frem sin anbefaling.
SRY-sak 13-04-2016	Utdanningsdirektoratets utkast til rapport med anbefalinger om endring i tilbudsstruktur. SRYs arbeidsgruppe legger frem sin innstilling

5. Innspill til saker for neste SRY-møte

- ✓ Økonomiske og sosiale effekter av VET
- ✓ Forsikring av elever i Yrkesfaglig fordypning (tidligere Prosjekt til fordypning)
- ✓ Digitalisering/ robotisering- Hvordan møter norsk fag- og yrkesopplæring fremtidsutviklingen?

6. Evaluering av møtet

Referat fra SRY-møte 3 – 2016

Dato: 1.6.2016
Sted: Kommunal- og moderniseringsdepartementet, R5, Akersgaten 59, Oslo

Tilstede:

SRY

Trude Tinnlund, LO
Benedikte Sterner, LO
Are Solli, LO
Kristian Ilner, NHO
Carl E. Rønneberg, NHO
Anne Eggen Lervik, Virke
Sture Berg Helgesen, KD
Jorunn Teigen Leegaard KS
Astrid Moen Sund, Utdanningsforbundet
Kristoffer Hansen, EO
Kari Hoff Okstad, Spekter
Turid Semb, KMD
Bente Søgaaard, YS

Forfall:

Margaret Westgaard, KS
Roy Venge Tollefsen, KS
Knut Øygard, LO
Mette Henriksen Aas, LO
Terje Skyvulstad, Utdanningsforbundet

Observatør

Dagfinn Hertzberg, KD
Siv Andersen, SIU
Elin Marlèn Hollfjord NFD
Stian Sigurdsen, Virke
Sylvia Lind, EO

Utdanningsdirektoratet

Karl Gunnar Kristiansen
Anne Katrine Kaels

1. Godkjenning av dagsorden

Diskusjons og orienteringssak 4- Innføring av moduler eller kortere enheter i fag- og yrkesopplæringen behandles som første sak i møtet grunnet tjenestereise for innledere.

Vedtak

Dagsordenen ble enstemmig godkjent med ovennevnte endring.

2. Godkjenning av referat fra møtet 4.4.2016

Vedtak

Referatet ble enstemmig godkjent.

3 Behandling av saker

3.1 Diskusjonssak- Innføring av moduler eller kortere enheter i fag- og yrkesopplæringen

LO har tidligere bedt om at bruk av moduler eller kortere enheter i fag- og yrkesopplæringen blir drøftet i SRY. Saken ble første gang drøftet på møtet 4. april og sekretariatet hadde på bakgrunn av innspillene og LOs notat utarbeidet saksfremstilling til saken.

SRY mener saksfremlegget er godt balansert og gir en god beskrivelse av utfordringene med modulstrukturert opplæring. Modulstrukturering kan gi voksne en bedre mulighet for å gjennomføre deler av opplæring og derigjennom en styrket tilknytning til arbeidslivet. Imidlertid kan en slik strukturering være utfordrende i forhold til hvordan vurdering av en modul skal gjennomføres og hvordan dette kan/ vil påvirke fag- og svenneprøven. SRY er opptatt av at fag- og svenneprøvens status ikke svekkes. SRY merker seg også at det ikke finnes en definisjon av moduler eller kortere enheter og mener det vil være viktig å utarbeide en nasjonal definisjon.

Med dagens læreplaner med overordnede kompetansemål, vil det kunne være utfordrende å modulisere opplæringen. Om opplæringen i spesifikke lærefag lar seg modulisere bør derfor drøftes med de faglige rådene. Videre må det tas høyde for individ og gruppeperspektivet i arbeidet med modulstrukturering.

SRY mener det er viktig å tilegne seg erfaring med en modulstrukturert opplæring og er positive til at det gjennomføres forsøk for voksne i lærefag innenfor utvalgte utdanningsprogram. Utvelgelsen av lærefag i forsøk må skje i samråd med de faglige rådene.

De av SRYs medlemmer som ønsker å oversende mer detaljerte innspill til saken kan gjøre dette via SRYs sekretær.

Vedtak

Innspill fra diskusjonen oversendes Utdanningsdirektoratet. Saken settes opp for ny behandling i SRY når direktoratet har mottatt oppdragsbrev om forsøk fra departementet.

3.2 SRY-sak 06-03-2016 Riksrevisjonens undersøkelser av arbeid for å øke antallet lærlingplasser

Riksrevisjonen har de siste årene gjennomført to forvaltningsrevisjoner som omhandler læreplassproblematikken. Siste rapport ble offentliggjort 10. mai 2016. Halvor Bjørnsrud fra Riksrevisjonen presenterte hovedfunnene i rapporten på møtet:

Prosentdelen søkere som får læreplass har gått ned etter 2011

- ✓ Siden 2011 er prosentdelen som får læreplass redusert fra 71 til 68. Nær 9100 søkere fikk ikke læreplass i 2015.

Opplæringstilbudet og formidlingen av søkere er ikke tilstrekkelig tilpasset behovet for arbeidskraft

- ✓ Mange fylkeskommuner legger ikke stor nok vekt på rekrutteringsbehovet i arbeidslivet i dimensjoneringen av skoleplasser.

Forhold ved opplæringen i videregående skole medvirker til at mange søkere ikke får læreplass

- ✓ En del søkere blir ikke opplevde som kvalifisert nok, blant annet på grunn av for lite praksisorientert opplæring og utdatert kunnskap.

Lite kunnskap om bruk og virkning av lærekandidatordningen

- ✓ Ordningen blir benyttet svært ulikt av fylkeskommunene, når det gjelder både tallet på lærekandidater og hvilke kriterier som blir brukte for å velge ut søkerne.

Potensialet for inntak av lærlinger i staten kan bli utnyttet ytterligere

- ✓ Mange statlige virksomheter synes å ha lite kunnskap om lærlingordningen

Rekrutteringsbehovet i den enkelte virksomheten er den viktigste hindringen for å øke tallet på læreplasser

- ✓ Nasjonalt virkemiddelbruk har ikke medvirket nok til å gjøre inntak av lærlinger mindre avhengig av det kortsiktige rekrutteringsbehovet, som er spesielt viktig for private bedrifter.

Styresmaktene har ikke prioritert arbeidet med å rekruttere nye lærebedrifter høyt nok

- ✓ I mange fylker blir det ikke drevet et tilstrekkelig aktivt og systematisk arbeid for å rekruttere nye lærebedrifter.

SRY berømmer Riksrevisjonen for en grundig og god rapport. Rapporten adresserer flere utfordringer til ulike aktører men SRY registrerer at arbeidet med å rekruttere nye lærebedrifter er svakt ivaretatt og at potensialet er stort. Videre kan det se ut som om ansvars plasseringen for rekruttering av nye lærebedrifter er utydelig. SRY mener at den videre oppfølgingen av rapporten må sees i sammenheng med samfunnskontrakten for flere læreplasser. Videre er erfaringsutveksling om hvilke tiltak den enkelte organisasjon gjør i forhold til oppfølging av rapporten viktig.

Vedtak:

SRY har drøftet Riksrevisjonens undersøkelse og imøteser en ny behandling når saken er behandlet i stortinget. SRY forventer at Kunnskapsdepartementet følge opp Riksrevisjonens rapport på følgende områder:

1. Det utarbeides en plan for oppfølging av Riksrevisjonenes tilrådninger til Kunnskapsdepartementet. Departementet må vurdere hva som kan gjøres for å bidra til flere læreplasser. Tilskuddsordninger, informasjonstiltak, klarere ansvarsfordeling, og behov for endringer i lov og forskrift knyttet til dette må vurderes. Oppfølgingsplanen legges frem for SRY.
2. Partenes rolle i forhold til innflytelse på fylkeskommunenes dimensjonering av opplæringstilbudet må styrkes og sees i sammenheng med samfunnskontrakten for flere læreplasser. Det må avsettes økonomiske midler til arbeidet.
3. Bruk og effekt av lære kandidatordningen må evalueres. Undersøkelsen må avdekke omfanget av deltakere som har forutsetninger for å oppnå fullt fag/ svennebrev.

3.3 SRY-sak 07-03-2016 Karriereveiledningsutvalgets hovedrapport NOU 2016:7

Karriereveiledningsutvalget var et regjeringsoppnevnt utvalg som leverte sin utredning *NOU 2016:7 Norge i omstilling – karriereveiledning for individ og samfunn* til kunnskapsministeren 25. april 2016. Utvalgets oppdrag var å utrede et mer helhetlig system for karriereveiledning i Norge og komme med anbefalinger for hvordan tilbudet kan bli bedre. Leder av utvalget som skulle innlede til diskusjon måtte dessverre melde forfall til møtet samme dag.

SRY er kritiske til rapporten, herunder mangelen på arbeidslivsperspektiv. SRY viser i den forbindelse til SRYs rapport om livslang rådgivning/ karriereveiledning for alle (2014). SRYs medlemmer vil også kommentere rapporten gjennom egne høringsinnspill.

Vedtak

SRY viser til sin rapport om Livslang rådgivning/karriereveiledning for alle (2014) og ber om at rapportens anbefalinger vektlegges i det videre arbeidet med et helhetlig system for karriereveiledning.

3.4 SRY-sak 08-03-2016 SRYs rapport om Yrkesopplæringsnemndas rolle og ansvar- Prioritering av tiltak, status og veien videre

SRY nedsatte høsten 2014 en arbeidsgruppe som skulle se på yrkesopplæringsnemndas rolle og ansvar. I løpet av 2015 skulle arbeidsgruppen levere en rapport med anbefalinger som skal bidra til bedre utnyttelse av nemndene.

Rapporten ble behandlet på SRY møte 10.2.2016 og 4.4.2016. SRY mente at tiltakene er gode, men ønsket at det foretas en prioritering.

Basert på diskusjonen fikk sekretariatet i oppdrag å utarbeide et notat der tiltakene prioriteres. Sekretariatet valgte å la arbeidsgruppen som utarbeidet rapporten foreslå en prioritering. Vedlagt

ligger arbeidsgruppens forslag til prioritering og oversendelsesbrev. Leder av arbeidsgruppen Anne Eggen Lervik presenterte forslag til prioriteringer på møtet.

1. **Sammensetning**¹. Sammensetningen av yrkesopplæringsnemnda skal speile det nasjonale (parts)systemet for representasjon i Samarbeidsrådet for yrkesopplæringen (SRY). Hovedorganisasjonene inviteres inn i yrkesopplæringsnemnda. Departementet gir nærmere presisering av sammensetningen av Y-nemndene i opplæringsloven § 12-3.
2. **Mandatet**. Handlingsrommet som allerede ligger i lovverket (opplæringsloven § 12-4), må utnyttes langt bedre. Det kan departementet gjøre gjennom å tydeliggjøre mandatet nærmere gjennom forskrift etter opplæringsloven § 12-3. Fylkeskommunene kan også vurdere delegasjon av vedtakskompetanse etter kommuneloven § 39. Tydeliggjøring av mandatet bør føre til mer ensartet praksis på tvers av fylkeskommunene, for eksempel i dimensjoneringsarbeidet.
4. **Politisk representasjon**. Politisk representasjon har som mål å ta ansvar og følge opp saker i videre saksgang. Det må utarbeides en tydelig rolleavklaring med forventninger til politikerne, slik at oppnevningen sikrer dedikerte medlemmer som bruker sin påvirkningsmulighet
5. **Oppfølging**. Protokollene fra yrkesopplæringsnemnda må sikres oppfølging i videre saksgang og iverksetting. Vi foreslår at lederen av yrkesopplæringsnemnda møter fast der sakene behandles politisk. Slik kan både leder og politikere følge sakene og sikre yrkesopplæringsnemndas råd videre.
14. **Paritet**. Det er i dag en svært ulik sammensetning i nemndene. For å sikre lovmessig paritet av representanter fra arbeidslivets parter, så vel fra arbeidsgiversiden som fra arbeidstakersiden, er det behov for å definere og identifisere de ulike representantenes representasjon på en tydeligere måte.

Vedtak

SRY slutter seg til arbeidsgruppas forslag til prioritering.

SRY oppfordrer fylkeskommunene til å sette rapporten om yrkesopplæringsnemndas rolle og ansvar på den politiske agendaen, og ber dep/udir å sette av midler til at fylkene kan be om innleder fra Udir/arbeidsgruppen.

SRY vil påpeke at Y-nemnda er trepartssamarbeid på lokalt nivå og at punktet om politisk representasjon handler om de tilfellene hvor skoleeier (myndighetene) lar seg representere ved politikere. Der hvor skoleeier velger å la seg representere ved politikere (punkt 4) må rollene avklares.

3.5 SRY-sak 09-03-2016 Yrkesfaglærerløftet (oppdragsbrev 07-16) – Direktoratets forslag til plan for arbeidet.

Direktoratet har fått i oppdrag å gjennomføre sentrale tiltak som ligger i «Yrkesfaglærerløftet — for fremtidens fagarbeidere» jf oppdragsbrev 07-16 den 21. mars 2016. Oppdraget er en utdypning av enkelte tiltak som ligger i «Yrkesfaglærerløftet — for fremtidens fagarbeidere», og består av følgende tre deloppdrag:

- Gi flere yrkesfaglærere gode tilbud om kompetanseutvikling gjennom å utvikle nye og mer relevante etter- og videreutdanningstilbud (deloppdrag 1).
- Vurdere å utvide kompetansehevingstiltaket «Vurdering for læring» ved å lage en egen modul som er skreddersydd for fagopplæringen (deloppdrag 2).

¹ Merknad fra KS: KS mener at et godt og bredt samarbeid mellom fylkeskommunen og lokalt arbeidsliv bør ivaretas gjennom andre virkemidler enn lov- og forskriftsendringer på sammensetningen av yrkesopplæringsnemnda.

- Vurdere behovet for og eventuelt sette i gang kompetanseutviklingstilbud for prøvenemnder (deloppdrag 3).

SRY vil understreke viktigheten av at nettbaserte kompetansetilbud kombineres med fysiske samlinger. Gjerne i eksisterende nettverk og fagforum i fylkeskommunen. SRY er positive og opptatt av at de faglige rådene vil bli involvert i det videre arbeidet. I tillegg til yrkesfaglærere og prøvenemnder er også instruktørene og faglige ledere en viktig målgruppe.

Vedtak

SRY slutter seg til direktoratets forslag til plan for arbeidet med deloppdrag 1.

Direktoratets svar på deloppdrag 2 og 3 tas til orientering. Det forutsettes at SRY også orienteres om oppfølging av deloppdrag 2 og 3.

3.6 SRY- sak 10-03-2016 SRYs arbeidsgruppe for nyoppnevning av faglige råd

Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (SRY) besluttet i møte 3.12.2015 å nedsette en arbeidsgruppe som skal vurdere sentrale problemstillinger knyttet til oppnevningen av de faglige rådene. Arbeidsgruppen består av Benedikte Sterner (LO), Anne Eggen Lervik (Virke) og Carl Rønneberg (NHO).

Noen problemstillinger fra arbeidsgruppens diskusjoner:

- **Utviklingsredegjørelsen** bør inneholde tverrfaglig tema (for eksempel digitalisering/teknologiutvikling, bærekraft/miljø, entreprenørskap og innovasjon) som krever samarbeid mellom rådene. Antall leveranser bør også justeres ned til enhver oppnevningsperiode?
- Bør **vedtakskompetanse** inngå i mandatet til faglige råd? Hvilke erfaringer har vi så langt fra piloten om avgjørende innflytelse på Vg3?
- **Erfaringene med de yrkesfaglige utvalgene** var gode når det gjaldt overgripende fagområder – hvordan ivaretar vi dette perspektivet i videre arbeid?
- Vi trenger et system som fanger opp det **tverrfaglige spørsmål**, hvordan kan dette perspektivet ivaretas av partssystemet? Hvilken kontakt bør faglige råd ha med omverdenen for eventuelt å ivareta en slik oppgave? Vi har god prosess innad i trepartssamarbeidet, men ingen tydelig kanal ut og inn, hvordan kan dette tydeliggjøres, også i mandatet?
- **Fellesmøtene** – skal egentlig være en arena for utveksling mellom de faglige rådene – men fungerer det?
- Formalisere rådenes bruk av **arbeidsgrupper** (som bør bytte navn til ressursgrupper), også på tvers av rådene
- Bør SRY og rådene ha en kommunikasjonsstrategi? Hvem skal i så fall eie denne?

Benedikte Sterner utdypet problemstillingene over. SRY mener problemstillingene arbeidsgruppen arbeider med er relevant for nyoppnevningen av de faglige rådene.

Vedtak

1. Arbeidsgruppen får i mandat å se på mandatet til SRY slik at det henger logisk sammen med forslaget til de faglige rådenes framtidige mandat, oppgaver og sammensetning.
2. Arbeidsgruppen utvides til å inkludere representanter fra KS, YS, Spekter og Utdanningsforbundet.
3. Arbeidsgruppen legger frem førsteutkast om forslag til mandat, sammensetting og retningslinjer for trepartssamarbeidet i forkant av fellesmøtet for SRY den 12.10.16, og endelig forslag 7.12.16.

4 Diskusjons og orienteringssaker

4.1 Gjennomgang av tilbudsstrukturen

Utdanningsdirektoratet har mottatt utviklingsredegjørelser fra samtlige faglige råd. Samlet sett utgjør dette et bredt kunnskapsgrunnlag. Redegjørelsene er publisert på udir.no og fagligerad.no

SAMARBEIDSRÅDET FOR YRKESOPPLÆRING

Schweigaards gate 15 B, Postboks 9359 Grønland, 0135 Oslo, telefon: +47 23 30 12 00

e-post: post@utdanningsdirektoratet.no, internett <http://www.udir.no/Spesielt-for/Fag-og-yrkesopplering/Faglige-rad/>

Utdanningsdirektoratet er i gang med å vurdere alle innsendte forslag i arbeidet med å gjennomgå tilbudsstrukturen, og forbereder sin anbefaling som skal sendes til Kunnskapsdepartementet 30. september. Forslag som ikke omhandler tilbudsstruktur vil ivaretas i egne prosesser. SRY har tidligere informert om at FFU (Forum for fylkesutdannings sjefene) og SRY vil få direktoratets anbefaling til behandling på sine møter i september. Etter behandling i Kunnskapsdepartementet vil forslagene sendes ut på offentlig høring.

Vedtak

SRY tar saken til orientering.

4.2 Regionale kompetansesenter

Fellesmøtet mellom SRY og faglige råd 4.4.2016 nedsatte en hurtigarbeidende arbeidsgruppe utgått av representanter fra faglige råd, som frem til SRY- møte 1 juni 2016, skulle utarbeide et forslag om behovet for å tilrettelegge/styrke tilbudene innen landslinjeordning/landsdekkende tilbud. Dette med utgangspunkt i de faglige rådernes gjennomgang av tilbudsstrukturen og forslag til endringer.

Liv Christiansen fra arbeidsgruppen orienterte om gruppens arbeid og de problemstillingene gruppen har/og vil diskutere videre.

- ✓ Nasjonale retningslinjer
- ✓ Dimensjonering/kartlegging av behov for kompetanse i fag
- ✓ Tilbud til voksne, praksiskandidater og til fagskolemiljøer
- ✓ Ivaretagelse av opplæringen på Vg2 og Vg3 i små fag
- ✓ Vekslingsmodeller

SRY er positive til arbeidet og ønsker at arbeidsgruppen arbeider videre med problemstillingene.

Vedtak

SRY tar foreløpig innspill fra arbeidsgruppen til orientering. Arbeidsgruppen jobber frem en anbefaling, som legges frem i SRY-møtet 14. september 2016.

4.3 Økonomiske og sosiale effekter av VET

LO har foreslått at temaet *økonomiske og sosiale effekter av ulike fagopplærings systemer* settes opp som sak i SRY. Flere europeiske land har foretatt analyser av sine opplærings systemer i en lignende kontekst. Norge bør også se nærmere på effekten av vår valgte modell i fag- og yrkesopplæringen kontra andre europeiske modeller. Hvordan er virkemiddelbruken i den norske modellen i forhold til økonomiske og sosiale effekter? OECD jobber også med workbased learning der kost/ nytte og virkemiddelbruk i ulike land er tema.

SRY er positive til å se nærmere på temaet der en landstudie kan være en av flere innfallsvinkler. SRY ber Kunnskapsdepartementet undersøke saken nærmere og komme tilbake til SRY med forslag til hvordan temaet kan behandles videre.

Vedtak

Saken settes opp på SRY møte høsten 2016

5. Eventuelt

Midler til lærlinger som ikke får fullført læretiden

Kristian Ilner orienterte om at det i forslag til revidert statsbudsjett er avsatt 15 millioner kroner

til lærlinger som ikke får fullført læretiden grunnet konjunkturedgang i ulike bransjer. Det er ikke avklart hvordan midlene skal fordeles til bransjene.

Forsikring av elever i Yrkesfaglig fordypning (tidligere Prosjekt til fordypning)

Organisasjonene i SRY har mottatt bekymringsmeldinger knyttet til forsikring av elever som gjennomfører undervisning i yrkesfaglig fordypning ute i bedrifter. Spørsmålet er om skolen er ansvarlig eller om den enkelte bedrift har et ansvar for å forsikre eleven.

SRY ønsker en orientering om ansvarsforholdet og saken sette opp på SRY møtet høsten 2016.

Fagbrev på jobb

Kunnskapsdepartementet informerte kort om prosjekt fagbrev på jobb. Departementet ønsker å sette saken opp på et av høstens SRY møter.

6. Innspill til saker for neste SRY-møte 14. september 2016

- ✓ Utdanningsdirektoratets forslag til ny tilbudsstruktur i fag- og yrkesopplæring
- ✓ Status for arbeidet med vurdering av utenlandsk utdanning
- ✓ Digitalisering/ robotisering- Hvordan møter norsk fag- og yrkesopplæring fremtidsutviklingen?

7. Evaluering av møtet

SRY er godt fornøyd med møtet som var satt opp med gode saker. Sekretariatet berømmes for gode saksfremlegg.

Vår saksbehandler: Karl Gunnar Kristiansen
Epost: postdir.no
Tlf.: 23 30 12 00

Vår dato: 09.05.2016
Vår referanse:
Deres dato:
Deres referanse:

SRY-møte 4 2016

Dato: 14.09.2016
Sted: Utdanningsdirektoratets lokaler 1. etg

Diskusjonssak	Hvordan kan fag- og yrkesopplæringen bli mer synlig? Hvordan synliggjøres arbeidet i SRY og faglige råd?
Dokument	
Innstilling	Basert på diskusjonen oversender SRY sine innspill til Udir på den videre prosessen med synliggjøring av fag- og yrkesopplæring og arbeidet i SRY og faglige.

1. Bakgrunn for saken

Etter initiativ fra ett av rådsmedlemmene har leder og nestleder i SRY besluttet at de vil drøfte hvordan informasjon om SRY og de faglige rådernes arbeider med utviklingen av fag- og yrkesopplæringen, kan bli mer synlig.

Bakgrunnen er at arbeidet med utviklingen av fag- og yrkesopplæringen er lite synlig. I mange sammenhenger diskuteres det hvordan fag- og yrkesopplæringen skal bli mer attraktiv. I diskusjonene kommer det også ofte frem at kunnskap om partenes og myndighetenes arbeid med utvikling av fag- og yrkesutdanningen bør bli bedre kjent hos flere.

Det blir blant annet stilt spørsmål ved hvorfor fag- og yrkesopplæringen ikke har en egen fane på Utdanningsdirektoratets hjemmeside.

SRY ønsker å diskutere hvordan arbeidet med utvikling av fag- og yrkesopplæringen, kan bli mer synlig. I den forbindelse vil kommunikasjonsstaben i Utdanningsdirektoratet gi en kort innføring i tankene bak strukturen på nytt udir.no og komme for å høre hva de faglige rådene og SRY ønsker å oppnå i utviklingsprosessen, slik at vi kan finne ut hvordan vi kan støtte hverandres prosesser best mulig.

2. Forslag til vedtak

Basert på diskusjonen oversender SRY sine innspill til Udir på den videre prosessen med synliggjøring av fag- og yrkesopplæring og arbeidet i SRY og faglige.

SRY-møte 4 2016

Dato: 14.9.2016
Sted: Utdanningsdirektoratet

SRY- orienteringssak	Status for arbeidet med godkjenningsordning for utenlandsk utdanning
Dokument	
Innstilling	Informasjonen tas til orientering

Bakgrunn for saken

NOKUT arbeider med å etablere ordening for godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring. I første omgang vil den nye godkjenningsordningen gjelde for utvalgte fagretninger fra Polen og Tyskland. Kvalifikasjonen skal godkjennes som sidestilt med tilsvarende norsk fag- eller svennebrev.

Den nye godkjenningsordningen skal sikre at personer med opplæring fra utlandet skal få anerkjent kvalifikasjonen sin, og at norske arbeidsgivere vet hva de får når de ansetter noen med kvalifikasjoner fra utlandet. Dette er noe som partene i arbeidslivet har etterspurt lenge, sier NOKUT-direktør Terje Mørland.

Per i dag finnes det ingen formelle godkjenningsordninger for utenlandsk fag- eller svennebrev med mindre yrkesutøvelsen er lovregulert. Kvalifikasjonene som omfattes av den nye godkjenningen er tømrer, kjøttskjærer, frisør, rørlegger og betongfagarbeider.

Ny lov fra 1. juli

Kunnskapsdepartementet har gitt NOKUT ansvaret for å etablere og forvalte den nye ordningen. Ansvaret er formalisert gjennom endringer i opplæringsloven som trådte i kraft 1. juli. Godkjenningen innebærer verifisering av dokumentasjon, godkjenning av nivå og omfang og godkjenning av faglig innhold. Den godkjente kvalifikasjonen blir sidestilt med tilsvarende norsk fag- eller svennebrev.

Ordning med relevans for arbeidsmarkedet

NOKUT samarbeider med både Kunnskapsdepartementet og partene i arbeidslivet for å sikre at etableringen av den nye ordningen blir vellykket. NOKUT forventer at mange arbeidssøkere vil benytte seg av en slik godkjenning, og etterstreber en ordning med høy relevans for arbeidsmarkedet. Å ha med seg partene fra arbeidslivet er derfor en viktig forutsetning. De er også sentrale i utviklingen av vilkår for godkjenning som er i tråd med loven. Det er ventet at ordningen skal begynne å fungere i løpet av oktober 2016.

Bakgrunn

- Ordningen er den første nasjonale godkjenningsordningen for utenlandske fag- og svennebrev.
- Utenlandske fag- og svennebrev godkjennes som sidestilt med norske fag- og svennebrev.

- En godkjenning vil være et juridisk bindende vedtak med klagerett.
- Kvalifikasjonene som omfattes av den nye godkjenningen er tømrer, kjøttskjærer, frisør, rørlegger og betongfagarbeider. Disse er på videregående nivå og tilsvarer [nivå 4A i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket](#).
- Tyskland og Polen er valgt med tanke på opplæringssystemet deres, samt at Tyskland har godkjenningsordninger for utenlandsk fag- og yrkesopplæring.
- Ordningen vil utvides til å omfatte flere land og fag- eller svennebrev for yrker som ikke er lovregulerte.

NOKUT vil presentere arbeidet med godkjenningsordning for utenlandsk utdanning på SRY møtet 14. oktober.

Forslag til vedtak

Informasjonen tas til orientering.

Vår saksbehandler:
E-post: kgk@utdanningsdirektoratet.no
Tlf.: 23 30 14 10

Vår dato: 29.08.2016
Vår referanse:
Deres dato:
Deres referanse:

SRY-møte 4 2016

Dato: 14.09.2016
Sted: Utdanningsdirektoratet

SRY-sak 11-04-2016	Oppdragsbrev 12-16 – utvikling av rammer for moduler i fag- og yrkesopplæringen
Dokument:	Til vedtak
Innstilling	<p>1. For at det videre arbeidet med utvikling av moduler i fag- og yrkesopplæringene skal ha god forankring hos partene i arbeidslivet ønsker SRY å delta med to representanter i arbeidet med utvikling og konkretisering av rammer og prinsipper for oppdraget.</p> <p>2. SRY legger til grunn at de faglige rådene involveres i arbeidet med utvelgelse av fag til forsøket.</p> <p>3. SRY ber om at rammer og prinsipper for gjennomføring av oppdraget blir forelagt SRY før oversendelse til Kunnskapsdepartementet.</p>
Vedlegg:	<ul style="list-style-type: none">✓ Brev fra Udir til SRY om forsøk og utvikling av moduler✓ Oppdragsbrev 12-16 Utvikle moduler for utvalgte lærefag og gjennomføre forsøk med modulstrukturert opplæring for voksne på videregående opplærings nivå

Bakgrunn for saken

SRY stilte i møte 4. april 2016 en rekke spørsmål om moduler i fag- og yrkesopplæringen. Svar på spørsmålene ble besvart i notat fra Utdanningsdirektoratet framlagt for SRY i møte 1. juni 2016. I møtet ble det vedtatt å sende følgende innspill til direktoratet:

- SRY mener det er viktig å definere hva som legges i begrepene moduler og kortere enheter.
- Det bør det drøftes om og hvordan moduler kan bygges frem mot en definert formalisert kompetanse. All opplæring skal følges av en vurdering og vurderingsaspektet bør derfor også ivaretas.
- Fagenes innhold og nivå må ikke senkes. Fag- og svenneprøven er absolutt.
- Moduler eller kortere enheter må sees i forhold til gjeldende regelverk for selvstendig å kunne utføre arbeid.
- Moduler og kortere enheter kan også være aktuelt i forhold til opplæring av elever.
- Moduler og kortere enheter bør prøves ut.

Det ble besluttet å settes opp saken for ny behandling i SRY når direktoratet har mottatt oppdragsbrevet. Direktoratet mottok oppdragsbrevet 24.06.2016 (oppdragsbrev 12-16).

- ✓ Utdanningsdirektoratet ber i lys av vedlagt oppdragsbrev og notatet om SRYs umiddelbare kommentarer, om synspunkter og innspill til løsningen av oppdraget. Direktoratet ønsker også eventuelle forslag til hvilke lærefag som kan delta i forsøket.

- ✓ Utdanningsdirektoratet ber også om innspill til hvordan SRY ønsker å være informert og involvert i det videre arbeidet med oppdraget med forslag til forankringspunkter.

Forslag til vedtak

1. For at det videre arbeidet med utvikling av moduler i fag- og yrkesopplæringene skal ha god forankring hos partene i arbeidslivet ønsker SRY å delta med to representanter i arbeidet med utvikling og konkretisering av rammer og prinsipper for oppdraget.
2. SRY legger til grunn at de faglige rådene involveres i arbeidet med utvelgelse av fag til forsøket.
3. SRY ber om at rammer og prinsipper for gjennomføring av oppdraget blir forelagt SRY før oversendelse til Kunnskapsdepartementet.

Samarbeidsrådet for yrkesopplæring v/Utdanningsdirektoratet
Postboks 9359 Grønland

0135 OSLO

UTVIKLING AV MODULER FOR UTVALGTE LÆREFAG OG GJENNOMFØRE FORSØK MED MODULSTRUKTURERT OPPLÆRING FOR VOKSNE PÅ VIDEREGÅENDE OPPLÆRINGS NIVÅ

I oppdragsbrev 12-16 fra Kunnskapsdepartementet til Utdanningsdirektoratet blir vi bedt om å: «Utvikle moduler for utvalgte lærefag og gjennomføre forsøk med modulstrukturert opplæring for voksne på videregående opplærings nivå». Oppdragsbrevet ble sendt SRY til orientering i begynnelsen av juli i år. Vi viser for øvrig til orienteringssak til møte i SRY 1. juni, «Bruk av moduler og læringsenheter, vurdering av mindre enheter enn årsheter i fag- og yrkesopplæringen. Innspillsnotat fra LO til SRY».

Oppdrag 12-16 har bakgrunn i Meld. St. 16 (2015 – 2016) «Fra utenforskap til ny sjanse – Samordnet innsats for voksnes læring». Regjeringen ønsker at flere voksne som mangler kompetanse skal kunne delta i videregående opplæring. Ett av tiltakene i meldingen er at det skal utvikles moduler med utgangspunkt i gjeldende læreplaner for utvalgte lærefag. Modulene skal:

- bidra til en mer effektiv opplæring for voksne blant annet ved å at voksne kan kombinere opplæring med arbeid og inntekt.
- kunne benyttes av deltakere i ordningene under introduksjonsloven og deltakere i opplæringstiltak i regi av NAV.
- gjøre det enklere å kombinere grunnskoleopplæring, videregående opplæring, introduksjonsprogrammet og arbeidsrettede tiltak i NAV.
- være et virkemiddel for et samordnet tilbud for voksne på tvers av sektorene og hindre parallelle og/eller overlappende opplæringstilbud.
- sikre et godt samarbeid med lokalt arbeidsliv.

Oppdragets innhold

1) Rammer og prinsipper for moduler i videregående opplæring og for nye læreplaner og moduler for nivået under videregående opplæring (oppdrag til Vox) skal utarbeides i samarbeid med Vox. Hvis nødvendig, kan rammene kan være ulike.

2) Utvikling av moduler og modulstruktur for utvalgte lærefag skal utarbeides med utgangspunkt i gjeldende læreplaner.

- Modulene skal være dekkende for kompetansen i videregående opplæring Vg3/opplæring i bedrift i lærefagene som blir valgt ut. Likeledes skal modulene være dekkende for kompetansen i fellesfag som har relevans for yrkesutøvelsen.
- Det skal vurderes om det skal utvikles moduler for flere nivåer innenfor samme fag med tanke på at voksne kan ha ulike språklige og faglige forutsetninger.
- Modulene skal kunne inngå i kompetansegivende løp.
- Omfang av moduler og kombinasjoner skal være enkelt å orientere seg i, og det skal derfor vurderes om moduler kan tilbys på tvers av lærefag.

Postadresse: Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO	Telefon: +47 23 30 12 00	E-post: post@utdanningsdirektoratet.no	Bankgiro: 7694 05 10879
Besøksadresser: Schweigaards gate 15 B, Oslo Britveien 4, Molde Parkgata 36, Hamar	Telefaks: +47 23 30 12 99	Internett: www.utdanningsdirektoratet.no Org.nr.: NO 970 018 131	IBAN: NO8876940510879 BIC/SWIFT DNBANOKK

Vurdering i modulstrukturert opplæring

- Ifølge oppdragsbrevet fra KD skal det hver modul kunne avsluttes med **en vurdering og dokumentasjon** av denne som senere kan være grunnlag for sluttvurdering. Deltakeren kan melde seg til fag-/svenneprøve med godkjente moduler innenfor et lærefag.

3) Gjennomføring av forsøk med modulstrukturert opplæring for voksne innenfor yrkesfaglige utdanningsprogram

- Et utvalg fylkeskommuner skal inviteres til å delta i forsøket, eventuelt også fylkeskommuner/skoler som har ansvar for opplæring i kriminalomsorgen.
- Forsøket skal gå over tre år. For deltakere med utdanningsløp som går ut over forsøksperioden, skal fylkeskommunen sørge for at de kan oppnå målene som er satt for arbeid og opplæring ved oppstart av forsøket og få informasjon om hvilke rettigheter de har.
- Utdanningsdirektoratet skal i samarbeid med Vox gjennomføre forsøk som kombinerer moduler innenfor fag og yrkesopplæring og moduler for forberedende voksenopplæring.
- Utdanningsdirektoratet og Vox skal samarbeide om sine respektive oppdrag, og det skal gis informasjon til og innhentes innspill fra relevante miljøer.

SRYs involvering i løsningen av oppdraget

Hensikten med dette notatet er en første forankring av oppdraget hos partene. Utdanningsdirektoratet ber i lys av notatet om SRYs umiddelbare kommentarer, synspunkter og innspill til løsningen av oppdraget. Vi mottar også eventuelle forslag til hvilke lærefag som kan delta i forsøket.

Oppdragsbrevet vil deretter bli drøftet med de faglige rådene på fellesmøtet med SRY 11. oktober. Rådene vil på møtet kunne komme med synspunkter på og innspill til oppdragsbrevet, samt gi uttrykk for interesse for å delta med forslag om lærefag der læreplanen kan modulstruktureres for påfølgende utprøving i forsøket. Vi viser her til oppdragsbrevet som legger vekt på at utvelgelse av lærefag og utvikling av moduler skal skje i samarbeid med berørte parter.

Vi ber videre om innspill til hvordan SRY ønsker å være informert og involvert i det videre arbeidet med oppdraget med forslag til forankringspunkter. Vi viser her til henvendelse til SRY fra direktoratet om deltakelse i en referanse i Vox ´ moduloppdrag, og svar fra SRY med ønske om involvering i arbeidet med oppdrag 12-16 i direktoratet. Oppdragsbrev 12-16 følger vedlagt.

Vennlig hilsen

Eli-Karin Flagtvedt
avdelingsdirektør

Kirsten Waarli
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Utdanningsdirektoratet
post@utdanningsdirektoratet.no

Deres ref	Vår ref	Dato
	16/5645	24.06.2016

Oppdragsbrev nr:	12-16	Tillegg nr.
Oppdrag:	Utvikle moduler for utvalgte lærefag og gjennomføre forsøk med modulstrukturert opplæring for voksne på videregående opplærings nivå	
Frist for tilbakemelding:	KD inviterer til et eget møte om tidsplan.	
Budsjettkap., post og prosjektnr.:	Kap. 258 post 21	

Generelt om oppdraget

Regjeringen ønsker å få flere voksne som mangler kompetanse, til å delta i grunnskoleopplæring og i videregående opplæring. Det vises til omtale i Meld. St. 16. (2015-2016) *Fra utenforskap til ny sjanse – Samordnet innsats for voksnes læring.*

For å nå dette målet vil departementet blant annet sette i gang forsøk med modulstrukturert opplæring på nivået under videregående opplæring og i utvalgte lærefag innenfor yrkesfaglige utdanningsprogram. Moduler på nivå fram til videregående opplæring vil benevnes forberedende voksenopplæring.

Departementet gir Utdanningsdirektoratet i oppdrag å sørge for at forsøk med moduler på videregående opplærings nivå blir gjennomført. Departementet har gitt Vox oppdrag om å gjennomføre forsøk med moduler i forberedende voksenopplæring.

Forsøkene skal gå over tre år.

Modulene skal kunne brukes på tvers av fag¹ og skal være et virkemiddel for å sikre et tverrsektorielt samarbeid, et godt samarbeid med lokalt arbeidsliv og bidra til en mer effektiv opplæring for voksne. Modulstrukturert opplæring skal også gjøre det enklere å kombinere grunnskoleopplæring, videregående opplæring, introduksjonsprogrammet og arbeidsrettede tiltak i NAV. Partene i arbeidslivet og lokalt arbeidsliv vil være viktige samarbeidspartnere for å fremme læring i arbeidslivet.

En viktig hensikt med forsøkene er å skape et mer samordnet tilbud på tvers av sektorene ved at modulene skal kunne benyttes av deltakere i ordningene under introduksjonsloven, og deltakere i opplæringstiltak i regi av NAV. En samordning av opplæringstilbud for voksne skal hindre parallelle og/eller overlappende tilbud.

Rammer for oppdraget

Departementet ber om at direktoratet:

- I samarbeid med Vox utarbeider forslag til felles rammer og prinsipper som skal legges til grunn for utvikling av nye læreplaner og moduler for forberedende voksenopplæring og for moduler i videregående opplæring. Forslag til rammer og prinsipper skal oversendes departementet så snart som mulig og senest før utviklingsarbeidet starter. Der hvor det er nødvendig kan rammene være ulike for de to nivåene (nivået under vgo, og vgo).
- Utarbeider budsjett for planlegging og gjennomføring av utprøvingene i hele forsøksperioden.
- Utarbeider moduler og modulstruktur basert på Kunnskapsløftets læreplaner for utvalgte lærefag. Modulene skal være dekkende for den kompetansen som er fastsatt i aktuelle læreplaner for videregående opplæring Vg3/opplæring i bedrift og læreplaner i fellesfag som har relevans for yrkesutøvelsen².
- Velger ut lærefag og utvikler moduler i samarbeid med berørte parter.
- Sørger for at de modulene som utvikles skal kunne inngå i kompetansegivende løp. Det sikres derfor at hver modul kan avsluttes med en vurdering og dokumentasjon av denne som senere kan være grunnlag for sluttvurdering, jf. § 4-10 i forskrift til opplæringsloven. Godkjenning av moduler innenfor et lærefag vil kvalifisere deltakeren til å melde seg opp til fag-/svenneprøve.
- Vurderer og ev. utvikler moduler for flere nivåer innenfor samme fag eller fagområde for at innpassing på modulnivå skal kunne tilpasses ulike språklige og faglige forutsetninger i en heterogen gruppe.
- Vurderer behovet for å gi adgang til avvik etter opplæringsloven § 1-4 fra bestemmelser i loven eller forskriftene til loven under forsøket.
- Sikrer at modulsystemet blir så enkelt som mulig å orientere seg i for brukere, både for tilbydere og potensielle deltakere. Omfang av moduler og kombinasjoner av moduler skal derfor vurderes nøye. Direktoratet skal i den sammenheng vurdere om det er moduler som kan tilbys på tvers av lærefag.
- Inviterer til forsøk med modulstrukturert opplæring i et tilstrekkelig antall fylkeskommuner. Det skal etterstrebes variasjon i størrelse, befolknings sammensetning og geografi, jf. rundskriv om krav til søknad om

¹ Med fag forstås her enkeltfag og lærefag.

² Det vises til forslag i Meld. St. 28 (2015-2016) *Fag – Fordypning – Forståelse – En fornyelse av Kunnskapsløftet*

deltakelse i forsøk. Forsøkene skal godkjennes som forsøk etter §1-4 i opplæringsloven.

- Vurderer om fylkeskommuner/skoler som har ansvar for opplæring i kriminalomsorgen bør inviteres til å delta i forsøket. Ev. utvelgelse av fylkeskommuner/skoler og tilrettelegging av forsøk skal skje i samarbeid med Fylkesmannen i Hordaland.
- I samarbeid med Vox gjennomfører forsøk som kombinerer moduler innenfor fag- og yrkesopplæring og moduler fra forberedende voksenopplæring.
- Klargjør juridiske, økonomiske og/eller administrative konsekvenser basert på erfaringene i utprøvingene.

Forsøket med modulstrukturert opplæring er av begrenset varighet der de voksne som deltar skal ha større fleksibilitet i opplæringen enn i dag, herunder mulighet til å ta pauser fra opplæringen. Det er derfor viktig å sørge for god informasjon til deltakerne om deres rettigheter, og at fylkeskommunene legger til rette for at deltakerne kan oppnå de målene som er satt for arbeid og opplæring ved oppstart av forsøket.

Utdanningsdirektoratet og Vox skal samarbeide om sine respektive oppdrag og departementet legger til grunn at det gis informasjon til og innhentes innspill fra relevante miljøer.

Forsøkene skal følges av ekstern evaluering.

Etter at utprøvingene er gjennomført skal direktoratet vurdere utprøvingene og gi tilrådning til departementet om modulstrukturert opplæring innenfor fag- og yrkesopplæringen skal innføres som en permanent ordning.

Økonomiske rammer

Oppdraget skal gjennomføres innenfor gjeldende rammer. I tildelingsbrevet for 2016 er direktoratet tildelt 7,5 millioner kroner over kap. 258 post 21 til forsøk med modulstrukturert fag- og yrkesopplæring. Under forutsetning av Stortingets bevilgninger legger departementet opp til en videreføring av midlene i forsøksperioden, jf også punktet over om utarbeidelse av budsjett for forsøksperioden. I tillegg har KD satt av midler til evaluering.

Kunnskapsdepartementet vil ta initiativ til et oppstartsmøte med direktoratet der vi blant annet kan bli enige om tidsplan for forsøkene.

Med hilsen

Johan Raaum (e.f.)
ekspedisjonssjef

Erik Saglie
avdelingsdirektør

Kopi: Vox, JD, ASD

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

SRY-møte 4 2016

Dato: 14.09.2016
Sted: Utdanningsdirektoratet

SRY-sak 12-04-16	Regionale kompetansesentre
Dokument	Til vedtak
Innstilling	SRY slutter seg til hovedpunktene i arbeidsgruppens forslag, og ber Kunnskapsdepartementet i samarbeid med partene i arbeidslivet jobbe frem et konkret forslag til innretning på regionale kompetansesentre.

1. Bakgrunn for saken

SRY foreslo i fellesmøtet 04.04.2016 å nedsette en hurtigarbeidende arbeidsgruppe utgått av representanter fra faglige råd. Gruppen la frem et diskusjonsnotat i SRY-møte 01.06.2016. SRY fattet følgende vedtak:

SRY tar foreløpig innspill fra arbeidsgruppen til orientering. Arbeidsgruppen jobber frem en anbefaling, som legges frem i SRY-møtet 14. september 2016.

Arbeidsgruppen legger derfor frem nytt forslag til hovedpunkter om regionale kompetansesentre, som arbeidsgruppen ber SRY slutte seg til.

2. Om regionale kompetansesentre

2.1 Bakgrunnen for forslaget om regionale kompetansesentre

I september 2010 sendte Byggenæringens Landsforening (BNL) en henvendelse til Utdanningsdirektoratet med en rekke krav om endringer i fagutdanningen. Etter samtaler mellom BNL og Utdanningsdirektoratet (Udir), ønsket BNL å konsentrere seg om tre saker, hvor opprettelsen av nasjonale eller regionale læringscentre for mindre lærefag var ett av dem. Utdanningsdirektoratet utredet spørsmålet og gjennomførte undersøkelser. Etter den tid har kompetansesentre blitt omtalt av flere aktører, blant annet av faglige råd i deres utviklingsredegjørelser og av de yrkesfaglige utvalgene.

2.2 Omtale av kompetansesentre i utviklingsredegjørelsene fra de faglige rådene¹

Faglig råd for bygg- og anleggsteknikk (FRBA) er det rådet som er mest konkret i sin omtale av kompetansesentre i sin utviklingsredegjørelse. De ønsker mulighet for en ny struktur med et vekslingsløp mellom skole (kompetansesenter) og bedrift på Vg2 og Vg3. De ønsker at særloop i dagens form utgår, men videreføres som fag med felles læreplan Vg2 og Vg3 (1 + 3-løp) hvor læringen i bedrift suppleres med obligatorisk yrkesteoritisk utdanning tilknyttet ett eller flere kompetansesentre.

¹ <https://fagligerad.no/ur/>

I utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon (TIP), kan det være aktuelt å starte et prosjekt som skal vurdere muligheten for å etablere et landbasert læresenter som et tilbud for alle brønnefagene. For de maritime fagene er det et ønske om å forsterke samarbeidet mellom maritime skoler og fagskoler/høyskoler. Det bør dannes en form for campus for nettopp å skape bedre fagmiljøer, benytte samme lokaliteter, materiell og utstyr, samt å bedre utnyttelsen og samordningen av lærekraftene. FRTIP mener at dette vil medføre forutsigbarhet og bedret økonomi, det vil bedre utnyttelsen av alle ressursene, høyne kompetansen på utdanningen, og det vil styrke fagmiljøene. De mener at det fra sentralt hold bør styres slik at dette kan komme inn i tilfredsstillende former som vil være til det beste for maritim utdanning.

Faglig råd for service og samferdsel, Faglig råd for naturbruk og Faglig råd for helse- og oppvekstfag omtaler kompetansesentre, men de er noe vage i hvordan disse er tenkt. Det kan være utbygging av landslinjer og bruk av kompetansesentre for mindre deler av opplæringen for elever eller lærlinger.

2.3 Omtale av kompetansesentre i rapportene til de yrkesfaglige utvalgene²

Noen av de yrkesfaglige utvalgene omtalte også kompetansesentre. Utvalget for helse, oppvekst og velvære anbefaler at bruk av kompetansesentre bør styrkes. Det kan gjøres ved å opprette nye, eller å benytte eksisterende regionale kompetansesentre som har tilgang på utstyr og teknologi som kan brukes i simulering. Slike sentre kan knyttes til lokalt arbeidsliv som kommunal helse- og omsorgstjeneste. Yrkesfaglig utvalg for reiseliv, matproduksjon og primærnæringen anbefaler at utdanningsmyndighetene bør legge opplæringstilbudene innenfor matindustrien til 4–5 regionale kompetansesentre der matindustrien står sterkt. Utvalget mener regionale kompetansesentre er en løsning som kan bidra til å bedre dagens situasjon, der det er et geografisk misforhold mellom søkere etter læreplan og tilbud fra bransjen.

Utvalg 5, immateriell kulturarv og verneverdige fag, har et eget kapittel om regionale sentre. Utvalget mener at slike sentre vil kunne ta vare på og videreutvikle opplæringen i de små tradisjonelle håndverksfagene. De skal ha en administrativ og samordnede funksjon, men ikke ha fagansvar for opplæring i bestemte enkeltfag.

Ingen av de yrkesfaglige utvalgene er veldig klare på hvordan kompetansesentrene bør være. Kompetansesentrene som matindustrien ønsker kan muligens være landslinjer eller landsdekkende tilbud. Det utvalg 5 kaller regionale sentre, kan se ut til å være nasjonale opplæringskontor.

3. Definisjon og eksempler på tilbud som kan komme under kategorien kompetansesentre

3.1 Forslag til definisjon av begrepet

Et kompetansesenter er en institusjon eller et miljø hvor fagkompetanse og utstyr er konsentrert for å kunne gi opplæring av høy kvalitet innen et fag eller et fagområde.

I denne sammenhengen bør begrepet kompetansesentre brukes om steder som ikke kan finnes i alle fylkeskommunene. Det kan være hensiktsmessig for fylkeskommunene å konsentrere tilbud i noen fag til ett sted, og på den måten opprette et kompetansesenter. Siden det er fylkeskommunen som har ansvaret for den videregående opplæringen, vil det med dagens regler være uproblematisk, og det vil derfor ikke omtales i dette notatet.

Kompetansesentre kan med fordel også omfatte opplæring i fagskolen og i profesjonstilbud på høyskoler og universiteter. Om kompetansesentre gir opplæring også på fagskole- og høyskolenivå vil det være en stor fordel, men i dette dokumentet er det tilbudene på videregående nivå som blir behandlet.

I en definisjon av kompetansesenter regner vi ikke med administrative sentre for fag, som sekretariatet for små- og verneverdige fag eller nasjonale opplæringskontor.

² <http://www.udir.no/Spesielt-for/Fag-og-yrkesopplaring/gjennomgang-av-det-yrkesfaglige-utdanningstilbudet/>

3.2 Eksisterende tilbud som kan komme under kategorien kompetansesentre

Landslinjer og landsdekkende tilbud

Det finnes i dag flere fag hvor opplæringen gis på landslinje eller landsdekkende tilbud. (Se vedlegg 2 med liste over tilbudene.) Elevene har rett til å søke seg til landslinjer eller landsdekkende tilbud uansett hvor i landet de bor, og søkere fra hele landet stilles likt ved inntak. For søkerne vil det i praksis ikke være noen forskjell på landslinjer og landsdekkende tilbud. Opptak og overføring av midler mellom fylkene skjer automatisk etter gjeldende avtaler. Landslinjer er tilbud som Stortinget har gitt landslinjestatus. Det er fag og fordypninger som man mener det er av nasjonal betydning å opprettholde. Tilbudene blir gitt ved utvalgte videregående skoler, og de er finansiert direkte gjennom statsbudsjettet. Landsdekkende tilbud kan gis der det bare grunnlag for å ha opplæring i ett eller noen få fylker. Disse finansieres av fylkeskommunene.

I tillegg til at noen fag er omfattet av landslinjer og landsdekkende tilbud, samarbeider enkeltfylker med andre fylkeskommuner om å tilby opplæring i fag de ikke har i eget fylke.

Eksempler på landslinjer

Et eksempel på landslinje i fagopplæringen er Vg2 og Vg3 flyfag. Det er landslinjetilbud på fire skoler, alle har beliggenhet i nærheten av flyplasser. En viktig grunn til at disse har fått status som landslinje er at behovet for flymekanikere er begrenset og at det er kostbart å gi opplæring i flyfag.

Et annet eksempel på landslinje er smedfaget, som har tilbud om Vg2 smed ved Odda videregående skole. Dette er et fag med så liten søkning at det kun er grunnlag for én klasse i Norge.

I tillegg eksisterer andre tilbud slik som Norges brannskole på Tjeldsund, som tilbyr lærlingskole for lærlinger i feierfaget, glassfagsenteret Tinius og Rogaland kranskole.

4. Arbeidsgruppens forslag/innspill

Arbeidsgruppen mener at målet med regionale kompetansesentre skal være å sikre tilbud i små fag, men som arbeidslivet etterspør. Med små fag mener vi fag med så lavt elevgrunnlag at det er en fare for at fylkeskommunen ikke vil opprette tilbudet.

Sentrene skal være dynamiske, og skal være et verktøy som sikrer mer riktig dimensjonering av opplæringstilbudet etter arbeidslivets behov. Grunntanken er at slike små fag flyttes til regionale kompetansesentre som sørger for opplæringen. Dersom fagene blir så store, det vil si at søkertallet øker slik at det vil være mulig å tilby faget som fulle klasser, løftes faget vekk igjen fra kompetansesentrene, og tilbake til fylkeskommunene. I fremtiden vil det også være fag som vil ha et begrenset behov for rekruttering. Som et argument nevner vi omstilling og behov for ny kompetanse, hvor disse sentrene vil fange opp slike behov.

Det er fortsatt uklarerhet rundt innretningen på regionale kompetansesentre. Det må nedsettes en arbeidsgruppe som må jobbe spesielt med dette. Arbeidsgruppen har likevel konstruert sine forslag rundt følgende hovedpunkter, som de ønsker SRYs tilslutning til.

Navn: Regionale kompetansesentre (arbeidstittel).

Nivå: Det vil ikke være behov for regionale kompetansesentre på Vg1. det vil være vanskelig for elevene å flytte på seg for å få opplæring i andre fylker det første året. Det er primært behov for kompetansesentre på Vg2 og Vg3, også for bedriftsopplæring og vekslingsmodeller. Kompetansesenter lam i tillegg gi opplæring for Vg3 i skole for de som ikke får læreplass. Det må skje i vekslings med relevante bedrifter. Særløpsfagene vil spesielt egne seg for opplæring på regionale kompetansesentre, særlig Vg2 programområdene.

Målgruppe: Elever og lærlinger på Vg2 og Vg3. regionale kompetansesentre kan også levere undervisning til voksne lærlinger og praksiskandidater.

Fag: Regionale kompetansesentre skal omfavne fag der det er for lite elevgrunnlag, der hvor fylkeskommunene ikke får opprettet fulle klasser. I slike tilfeller, flyttes faget til et regionalt kompetansesenter. Senterets mål er å sørge for at det blir opprettet tilbud. Når det er nok søkertall til å opprette fulle klasser, kan tilbudet flyttes ut av senteret. Senteret vil således være dynamisk. Siden elevgrunnlag er et parameter, vil det variere hvilke fag dette skal gjelde for. Det vil også gjelde for ulike utdanningsprogram. Landslinjer er i sin natur som regionale kompetansesentre.

Organisering: De faglige rådene sammen med øvrige myndigheter bestemmer plassering og hvilke fag som skal flyttes til regionale kompetansesentre. Faglige råd blir en del av beslutningen om dynamikken. I dag har fylkene et system for å opprette nye landsdekkende tilbud, dette blir avgjort av Nasjonalt samarbeidsutvalg (NSU), et eget organ opprettet av KS på vegne av fylkeskommunene. Dette systemet må bli en del av den nye organiseringen med regionale kompetansesentre. Mandatet til de faglige rådene må således endres. Årsaken til at faglige råd skal ha avgjørende myndighet her, er at det vil være et behov for et overordnet faglig og nasjonalt perspektiv. Yrkesopplæringsnemndenes rolle må også drøftes, men dette skal være regionale tilbud uavhengig av fylkeskommunene. Utdanningsmyndighetenes perspektiv bør også ivaretas, og utdanningsmyndighetene bør derfor ha en plass i de faglige rådene. Dette kan eksempelvis være fra Utdanningsdirektoratet eller KS. Det viktigste er at partene som har en interesse i saken sitter sammen og avgjør.

Eierskap: Staten skal ved Kunnskapsdepartementet i den forstand at de finansierer kompetansesentrene direkte fordi sentrene skal være uavhengig av den enkelte fylkeskommune.

Ansvar for opplæringen: Senteret er organisert med en leder, en direktør (slik som ved Kuben yrkesarena), som er ansvarlig for opplæringen. Skolen er objektet, og vertsfylket har ingen rolle i senterets arbeid. Dette kan også være et ansvar innenfor regionen dersom regionreformen (som skal behandles i 2017) blir gjennomført.

Finansiering: Statens finansierer sentrene direkte. Alternativt må vertsfylker få finansiering til dette som en bundet ramme til vertsfylket (øremerking). Økonomien følger eleven.

Landslinjer og landsdekkende tilbud i dag: Disse må legges inn i det nye systemet med regionale kompetansesentre, slik at det skal eksistere kun ett system og en ordning.

5. Forslag til vedtak

SRY slutter seg til hovedpunktene i arbeidsgruppens forslag, og ber Kunnskapsdepartementet i samarbeid med partene i arbeidslivet jobbe frem et konkret forslag til innretning på regionale kompetansesentre.

SRY-møte 4 2016

Dato: 14.9.2016
Sted: Utdanningsdirektoratet

SRY-vedtakssak 13-04-2016	Utdanningsdirektoratets utkast til rapport med anbefalinger om endring i tilbudsstruktur.
Dokument	Til vedtak
Innstilling	Arbeidsgruppen får mandat til å oppsummere SRYs innspill og forslag til endringer i tilbudsstrukturen. Dokumentet oversendes Kunnskapsdepartementet innen 30.9.2016.

Bakgrunn for saken

Kunnskapsdepartementet har gitt Utdanningsdirektoratet i oppdrag å «*styrke kvaliteten på og relevansen av fag- og yrkesopplæringen ved å gjennomgå tilbudsstrukturen i samarbeid med partene i arbeidslivet*»

Utdanningsdirektoratet har mottatt utviklingsredegjørelser fra samtlige faglige råd. Samlet sett utgjør dette et bredt kunnskapsgrunnlag. Redegjørelsene er publisert på udir.no og fagligerad.no

Utdanningsdirektoratet sender nå et utkast til rapport med anbefalinger om endringer i tilbudsstrukturen. Utkastet skal behandles i Sametinget 31. august, FFU (Forum for fylkesutdanningssjefer) 8. september og SRY 14. september.

Basert på ovennevnte behandling vil Utdanningsdirektoratet justere utkastet før direktoratets endelige rapport som sendes Kunnskapsdepartementet 30. september 2016.

Frist for skriftlige innspill til Utdanningsdirektoratet er 16. september.

Organisering av arbeidet med Utdanningsdirektoratets forslag til ny tilbudsstruktur

Leder og nestleder i SRY har i samarbeid med sekretariatet planlagt SRYs oppfølging av utkast til ny tilbudsstruktur som skal oversendes Kunnskapsdepartementet. I SRY møte 5.3.2015 i forbindelse med organisering av arbeidet med tilbudsstrukturen, gjorde SRY følgende vedtak:

Vedtak:

SRY anbefaler at Utdanningsdirektoratets forslag til organisering av gjennomgang av tilbudsstrukturen gjennomføres med følgende justering:

- Det etableres arbeidsgrupper i tråd med direktoratets forslag til gjennomføring. SRY ber om at innretningen på gruppe 4 vurderes endret.
- Arbeidsgruppene leverer sine forslag og innspill til faglige råd, Utdanningsdirektoratet og SRY.

- Det etableres strukturer for erfaringsutveksling og kontakt mellom de faglige rådene, SRY og arbeidsgruppene i fremdriftsplanen for arbeidet.
- Faglige råd gir sine helhetlige innspill etter at arbeidsgruppene har levert sine rapporter.
- SRY har ansvar for å følge arbeidet både i faglige råd og arbeidsgrupper og levere et helhetlig råd til Kunnskapsdepartementet.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

For å kunne følge opp ovennevnte vedtak er det opprettet en arbeidsgruppe med medlemmer fra SRY som skal gjennomgå og kommentere Utdanningsdirektoratets utkast til ny tilbudsstruktur. Arbeidsgruppen bruker tidsvinduet fra 1. september – 14. september til å gjennomgå direktoratets forslag og presentere sin innstilling på SRY møtet 14 september. Basert på diskusjonen i SRY foreslås det at arbeidsgruppen får mandat til å ferdigstille SRYs forslag til ny tilbudsstruktur som så oversendes Udir og KD innen 30. september.

I forhold til direktoratets fremdriftsplan og frist for oversendelse av forslag til ny tilbudsstruktur til KD, er det ikke lagt opp til at de faglige rådene kan kommentere direktoratets utkast. Vi har derfor tilrettelagt for et møte mellom SRYs arbeidsgruppe og ledere i de faglige rådene 5. september. Vi har i tillegg planlagt med at arbeidsgruppen avsetter tid til to forberedende arbeidsmøter i tidsrommet 1 – 14 september og to møter til ferdigstilling av SRYs forslag til ny tilbudsstruktur i perioden 15 – 30 september.

Planlagte møtetidspunkt:

SRY arbeidsgruppemøte 1.	Fredag 2. september	Kl. 09.00 – 12.00
Møte med ledere i faglige råd	Mandag 5. september	Kl. 12.00 – 15.00
SRY arbeidsgruppemøte 2.	Torsdag 8. september	Kl. 09.00 – 14.00
SRY arbeidsgruppemøte 3.	Mandag 19. september	Kl. 09.00 – 12.00
SRY arbeidsgruppemøte 4	Mandag 26. september	Kl. 09.00 – 12.00

Med bakgrunn i tilbakemeldinger fra SRYs organisasjoner består arbeidsgruppen av følgende representanter:

Benedikte Sterner	LO
Kristin Vik	Utdanningsforbundet
Bente Søgaard	YS
Carl Rønneberg	NHO
Sylvia Lind	Elevorganisasjonen
Kari Hoff Okstad	Spekter
Jorunn Leegaard	KS
Anne Eggen Lervik	Virke

Utdanningsdirektoratet vil på møtet presentere sin rapport med anbefalinger om endringer i tilbudsstrukturen. Deretter vil SRYs arbeidsgruppe presentere sine innspill og forslag til endringer.

Forslag til vedtak

Arbeidsgruppen får mandat til å oppsummere SRYs innspill og forslag til endringer i tilbudsstrukturen. Dokumentet oversendes Kunnskapsdepartementet innen 30.9.2016.